

Erdélyi magyar szórványmegyéek civil szervezeteinek helyzete
Pilot-kutatás, 2020

1. Bevezetés

Jelen kutatás, a korábbi teljes civil szférát felmérő kutatások (ERMACISZA 2006, Kiss Dénes, 2009) által kijelölt irányvonalak mentén, a korábbi kutatások eredményeivel részben összehasonlító, de kiegészítő módon is készült. A jelen kutatás egy előzetes, pilot (kísérleti) kutatás, amely azt a célt szolgálja, hogy egyrészt felmérjük három szórványhelyzetben lévő megye (Máramaros, Fehér és Hunyad) civil szervezeteinek tevékenységét, működését, valamint másrészt módszertani és mintavételi fogódzókat nyújtson egy erdélyi szintű civil felmérés előkészítéséhez. Ugyanakkor ez az első, kimondottan a szórványlét körülményei között működő civil szervezetek felmérését célzó erdélyi kutatás. Erdélyben magyar szempontból tömbnek számít 2 megye (Hargita, Kovászna). Maros megye helyzete felemás, mert bár jelentős része a történelmi Székelyföld része, az 1968-as közigazgatási rendezéssel átszabott megyében a magyarság aránya 40%. Fronthelyzetű (ahol a helyi politika alakításába a magyarság képvisellete képes jelentős mértékben beleszólni, vagyis a többségnek a helyi politika alakításában számolnia kell vele) 5 megye (Maros, Szilágy, Szatmár, Bihar és Kolozs – bár ez utóbbit egyesek vitatják), a többi megye (Arad, Brassó, Beszterce-Naszód, Fehér, Hunyad, Krassó-Szörény, Máramaros, Szeben, Temes) magyar vonatkozásban szórvány. Ezek közül választottunk ki 3, történelmileg más-más tájegységhez tartozó megyét.²

A kutatásunk alapvetően kvantitatív módszertanra épül, kutatási eszközként kérdőívet használtunk. A civil szervezetek feltérképezéséhez pedig egy már meglévő, korábbi kutatásban kidolgozott civil adatbázist használtunk, amelynek segítségével fel tudtuk venni a kapcsolatot az aktívan működő civil szervezetekkel.

2. A kutatás tervezése – a tematika kialakítása

A 2020-as civil szféra kutatás tervezésekor munkánkat az átfogó szemlélet mellett az összehasonlíthatóság igénye hatotta át. A nagymintás civil szféra kutatásokkal kapcsolatban az általános elvárás az, hogy alkalmasak legyenek a civil szféra teljes körű feltérképezésére és annak átfogó és részletes vizsgálatára. Ennek megfelelően olyan tematikát és kérdéssorokat dolgoztunk ki a kutatás során felhasznált kérdőívben, amely segítségünkre lesz abban, hogy az adott civil szervezet működését, igényeit teljes körben át tudjuk látni, illetve az eredmények más kutatásokéval összehasonlíthatóak legyenek. A kiválasztott témák a következők:

1. Adatvédelmi jóváhagyás	5. Működés, anyagi kérdések
2. Alapadatok	6. Munkatársakkal kapcsolatos adatok
3. Szervezet működésével kapcsolatos adatok	7. Nyelvhasználat

¹ Rusu Szidónia felügyelte az adatbevitelt, az adatfeldolgozás az ő munkája.

² Hunyad megye északi része – Déva, Vajdahunyad – Belső-Erdélyhez tartozik, a Zsil-völgy a modern kor elején kezdett benépesülni, történelmileg nem is lehetett a Belső-Erdély része.

4. Kapcsolatháló	8. Szervezet jövőjével kapcsolatos attitűdök
------------------	--

I. táblázat: Kutatási tematika

A kérdőív első blokkjában az alapadatokra kérdeztünk rá, amely a szervezet működésével, tevékenységével kapcsolatosak, a továbbiakban a szervezetek kapcsolathálójára és a működési, anyagi kérdésekre is fókuszálunk. Ugyanakkor a szervezeten belüli nyelvhasználattal és a szervezet jövőjével kapcsolatos attitűdre is rákérdeztünk.

3. Célpopuláció, adatfelvétel és a kutatás megvalósítása

Mivel a jelenlegi kutatás kísérleti, ezért nem a nagy mintán történő lekérdezés volt az elsődleges szempont. Jeleztük, a kutatás előkészítésekor meghatározó szempont volt a szórványhelyzet. Szórványban ahol a magyarság az etnikus megmaradása veszélyeztetett, több rizikófaktor éri a magyar civil szférát Erdély más területeihez képest. A kiválasztott megyék: Hunyad, Fehér és Máramaros. A három megye a kutatócsoport számára különbséget is jelent. Fehér megyének minden olyan településén jártunk, ahol legalább 100 magyar él, és ezeken a civil szervezetek képviselőit is megkerestük, vagyis személyes ismeretség létezik. Hunyad megyében is több civil találkozót szerveztünk, ahol a szervezetek 65%-a képviseltette magát. Máramaros megyében a nagybányai Teleki Ház működtetőit kerestük meg, és kértük, legyenek a kutatás helyi partnerei. Itt is volt megbeszélésünk, de a létező szervezeteknek kevesebb, mint a felével sikerült találkozni.

Arra számítottunk, hogy a személyes kapcsolat megléte megmutatkozik a kérdőívek kitöltési hajlandóságában – de ez nem következett be. Fehér megyében is a kutatási csapat tagjai közvetlenül vagy telefonon keresték meg a szervezeteket. Kijelenthető: a civilek érdeklődése³ a kutatás iránt igen mérsékelt. Pedig a Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetségének (MCSZESZ) célja – amit minden helyszínen elmondtunk – az, hogy a civilek tudjanak egymásról, lássák a saját helyzetünk mellett több hasonló szervezet helyzetét is, közös gondok esetén léphessenek fel közösen, keressük a kapcsolatot, mert ez erőt adhat a vállalt feladatok elvégzésében.

Megye	Működő, bejegyzett szerv.	Bejegyzés nélküli szerv.	Fiók-szervezet, alintézmény	Működő összes	Inaktív szerv.	Összesen
Fehér	44	3	3	50	6	50+6
Hunyad	21	6	11	38	28	39+28
Máramaros	41	14	4	59	15	59+15
Mindösszes	106	23	18	147	49	

2. táblázat: Civil szervezetek a vizsgált megyében

Röviden a táblázat adatairól. A fiókszervezetek és az alintézmények kérdését félretehetjük a kis esetszám miatt (Hunyad megyében magasabb, itt több egyházi kötődésű szervezet létezik, Fehér megyében országos szervezetnek nincs helyi fiókja). A három megyében a működő és bejegyzés nélküli szervezetek együttes száma komoly különbséget mutat. A szervezetek számát vetítjük rá a megyék magyar lakosságának népszámlálás (2011) szerinti számára.

³ Amikor a lekérdezést elindítottuk, Erdélyben még nem volt koronavírus veszélyhelyzet, s a lekérdezéseket március elején zártuk le, amikor a helyzet szigorúbb szakaszba lépett.

Megye/	Magyar lakosság	Magyar lakosság aránya	Működő szervezet	Szervezetszám 1000 lakósra
Fehér	14849	4,6%	50	3,367
Hunyad	15900	4,0%	38	2,39
Máramaros	32618	7,2%	59	1,81

3. táblázat: Magyar civil szervezetsűrűség a vizsgált megyékben

A szervezetek száma szerinti sorrend (Máramaros 59, Fehér 50, Hunyad 38) megváltozik, ha a szervezetsűrűséget nézzük. Kiszámolva Erdélyre a szervezetsűrűséget, 3000 szervezettel számolva (kevésbé több szervezetről vannak adataink), a népszámlálási népességszámot alapul véve (1216 666 fő) 1000 lakósra 2,46 szervezet jut. Ezt Hunyad csaknem eléri, Fehér megye pedig jelentősen meghaladja. Vegyük figyelembe, hogy a szórványlét körülményei között az etnikus megmaradáshoz szükséges kulturális tartalmakat az iskola és az egyház mellett a civil szervezetek biztosítják, a tudatos közösségi politikának oda kellene hatnia, hogy ilyen helyzetben sok civil szervezet működjön, több mint tömbben vagy fronthelyzetben, ahol a helyi intézményeknek is van magyar kulturális kínálatuk. Ez viszont személyi korlátba ütközik, hiszen szórványban szűk a helyi elit, többnyire nincsenek meg a civil szervezetek működtetéséhez szükséges személyi feltételek. A szervezetsűrűség alapján arra gondolhatnánk, hogy Hunyad megyében a helyzet jobb, mint Máramarosban. Pedig nincs így. A tereptapasztalat azt mutatja, a helyi magyarság jövőjét illetően Hunyad megyében sokkal kritikusabb a helyzet, mint Máramarosban. Hunyad megye (a Zsil-völgy) a magyar oktatást illetően igen nehéz helyzetben van, illetve a magyar közösség belső erejének, a kohéziójának csökkenését mutatja a 28 inaktív szervezet. A régebbi szervezeteket nincs aki tovább vigye – és ez a Zsil-völgyére érvényes mindenképp előtt.

Egyetlen adatsorból természetesen nem lehet messzemenő következtetéseket levonni. De azt mindenképp látni kell, hogy a Fehér megyei magyarság belső ereje, közösségi kohéziója sokkal nagyobb, mint a másik két megyében. Ennek lehetnek település-geográfiai okai⁴ éppúgy, mint a helyi közösségek történetében gyökerezőek. Az bizonyos, hogy a másik két megyében a magyarságnak nincs még egy olyan kivételesen fontos, egész Erdélyre kiterjedően jelentős iskolája, mint a Bethlen Gábor Kollégium.

Az adatfelvétel három módszerrel történt, több lépcsőben. Elsőként összegyűjtöttük és tisztítottuk az általunk és más szervezet által készített civil szervezeti adatbázisokat a három megyére vonatkozóan, így összesen 198 szervezetet sikerült feltérképezni.⁵ Ezek között, mint később kiderült, viszonylag sok (49) inaktív illetve alvó szervezet⁶. A kérdőívet, a megfelelő módszertani és szakirodalmi megalapozás után egy online felületen alakítottuk ki – Lime Survey – amely megkönnyítette a kitöltést azok számára, akik számítógépen tették ezt meg. A kérdőív strukturált, önkitöltős, ezt minden szervezet villámpostafiókjára kiküldtük. Második lépésben kérdezőbiztosok segítségével telefonon megkerestük a szervezeteket, végül volt, ahol a megyeközpontokban személyes megkeresés is történt. A kitöltések során figyelembe vettük

⁴ Meghatározó, hogy a magyarok az által is lakott települések szétszórtnan, vagy egymáshoz elérhető közelségben vannak, mert ez esetben az iskola több települést is kiszolgálhat, létre lehet hozni, és az egyház is sokkal jobb körülmények között működhet (van olyan temesi szórvány, ahova pap havonta egyszer jut ki, meg temetésre).

⁵ Folyamatosan, minden találkozáskor alkalmával adatfrissítést is végeztünk, és örömmel tapasztaljuk, hogy szórványban is folyamatosan jönnek létre új szervezetek. Teljesen pontos adatokkal még a bíróságok sem rendelkeznek, ugyanis ide nem kerülnek el az inaktív szervezetek adatai.

⁶ Inaktív – nem működik, mert a személyi feltételek megváltoztak, a valamikori vezető elköltözött, elhunyt. Alvó – a vezető, alapítók belefáradtak és senki nem veszi tovább a szervezetet.

egyrészt azt a szempontot, hogy minél több aktív szervezet töltse ki a kérdőívünket valós és naprakész adatokkal, másrészt, hogy a szervezeten belül olyan személyt kérdezzünk meg (elnök, vezetőségi tag vagy irodavezető), aki pontos választ tud adni a kérdéseinkre. A kutatás jellegéből adódóan keresztmetszeti, mivel a szórványban levő civil szervezetek jelenlegi helyzetére kérdez rá. A kérdezés 2020. február elejétől március elejéig tartott.⁷ Ez idő alatt összesen 50 aktív szervezetet sikerült lekérdezni. Megyei megoszlásban: Fehér megyéből összesen 20, Hunyad megyéből 16, illetve Máramaros megyéből 14 szervezet válaszolt a kérdőívre.

4. A kutatás korlátai

A kutatás során több olyan objektív akadályba ütköztünk, amelyek megnehezítették a lekérdezés folyamatát. Egyrészt, mivel a civil szervezetek földrajzi elhelyezkedésükből adódóan szétszórva találhatóak meg az adott megyében, nem koncentrálnak egy-egy nagyobb településre vagy kistérségi körbe, a kérdezést nehéz volt megvalósítani, kérdezőbiztos nem tudtunk alkalmazni. Eredeti szándékunk az volt, első körben internetes kitöltésre kérjük a civileket, második körben számítottuk felhívni őket és így elvégezni a kitöltést, végső eljárásként helyi kérdezőbiztosra bíztuk volna a feladatot. Az elképzelés a tapasztalatok hatására változott. A világhálóra feltett kérdőívet 17 szervezet töltötte ki, Hunyad és Fehér megyében helyi civilek segítettek a telefonos lekérdezésben (köszönet érte), mintegy átvették a kérdezőbiztos szerepét. Arra is tettünk kísérletet Déván és Nagyenyeden, hogy összehívjuk a szervezetek képviselőit és egyszerre kitöltessük velük a kérdőívet. Utóbbi esetben ez a módszer hozott némi sikert. Alapvetően az online és a telefonos kitöltés dominált. Bár a megyei találkozók során mindhárom helyszínen bemutattuk a projektet és a megjelölt civilekkel a meglévő szervezeti adatbázisokat frissítettük, kiderült, ez nem volt elegendő. A szervezetek közel 30%-ról nem sikerült pontos adatokat beszerezni (villámpostacímek, telefonszámok), ezért szükségessé vált az adatbázis további frissítése. Ez menet közben folyamatos volt.

Fontos kérdés, milyen szervezetekre terjedjen ki a lekérdezés. A működő szervezetek mellett a nem bejegyzettek (nem pályázhatnak, nincsenek ezen az úton elérhető támogatásaik), illetve a fiókszervezetek és alintézmények lekérdezése mennyire indokolt? Végül a működő szervezetekre koncentráltunk, a másik két kategória esetében a szervezetekre bíztuk a döntést. A működő szervezeteknek (103) szinte a felét sikerült lekérdezni (50).

A válaszadási hajlandóság, motiváltság alacsony volt. Ez tipikus akadály a civil szféra kutatásának. Ez esetben többnyire olyan személyektől vártuk a kérdőív kitöltését, akik számára ez idegen, a hasznát nem látják, és akik saját idejüket fordítják a civil tevékenységre (közösségük szolgálatára), további feladatokat nem szívesen vállalnak. Évek óta nincsenek erdélyi szintű civil fórumok, találkozók, hogy ilyen körülmények között azok is érezzék a civil háló (egymás iránti érdeklődés) meglétét, akik a nagyobb központoktól távol, kis településeken működnek. Feltételezhető, amit a kutatásban nem vizsgáltunk, hogy ezek a civilek segítségre, támogatásra a létező kapcsolataikon kívül nem számítanak. A nagymintás kutatások esetében a jelzett akadályokat a humánerőforrás bővítésével, több telefonos kérdező és helyi partner bevonásával, az idődimenzió rugalmas kezelésével (nagyobb időkeret hagyása a kérdezés folyamatára), valamint a kitöltők valamiféle motiválásával igyekeznek kiküszöbölni. Ilyen lehetőségek: sorsolás alapján nyeremények, amelyek az adott szervezet hasznára válnak, vagy olyan jellegű visszacsatolás (képzések, tanácsadás), amelyek a kitöltő szervezetek fejlődését szolgálják.

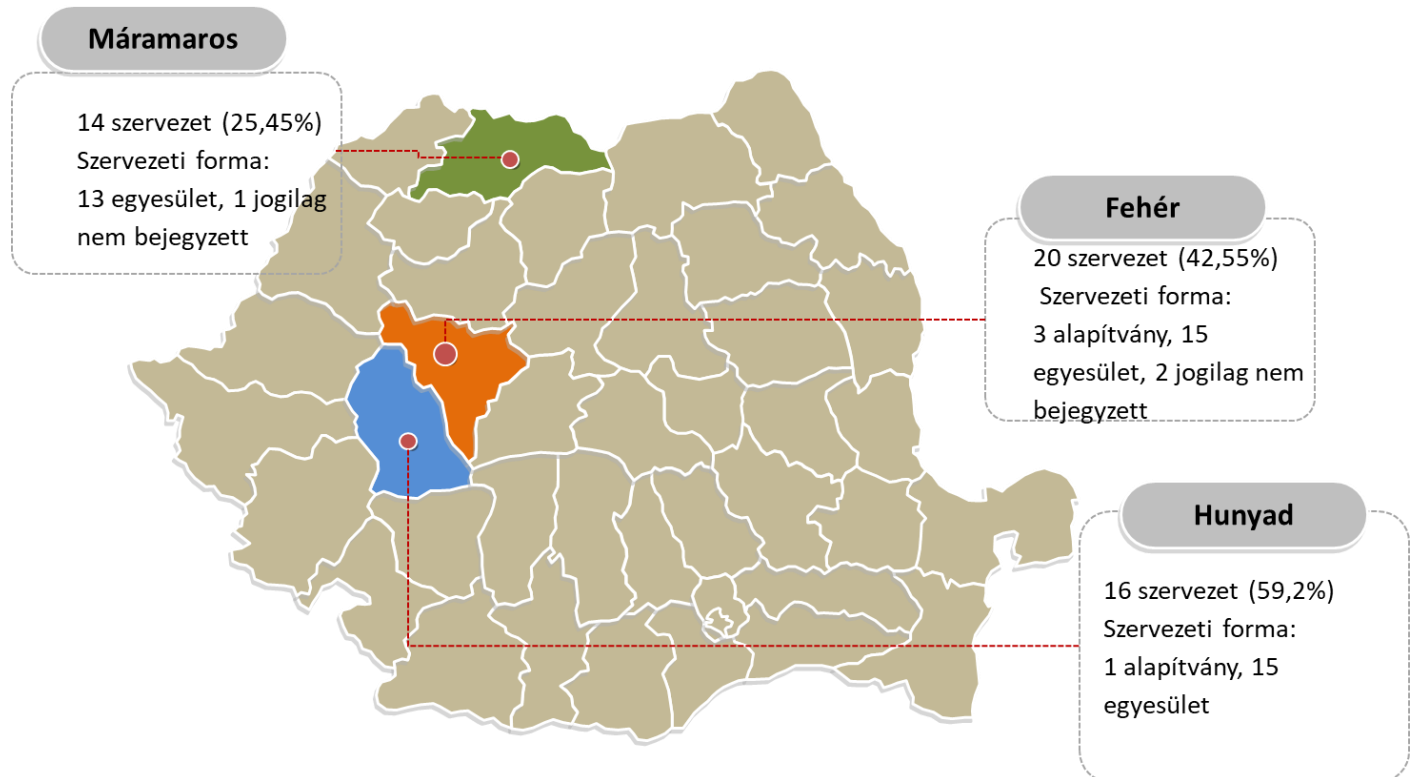
⁷ A lekérdezést irányította Brînzan-Antal Krisztina, rész vett benne Bálint Emőke, Basa Emese, Bodó Barna, Kacsó-Dobolyi Izabella, Domokos Balázs, Kovács Kinga.

5. Kutatási eredmények

A következőkben a kutatás eredményeinek bemutatása következik, amelyeket az SPSS statisztikai és elemző program segítségével végeztünk el, az 50-es esetszámon.

a. Szervezetek alapadatai és működése:

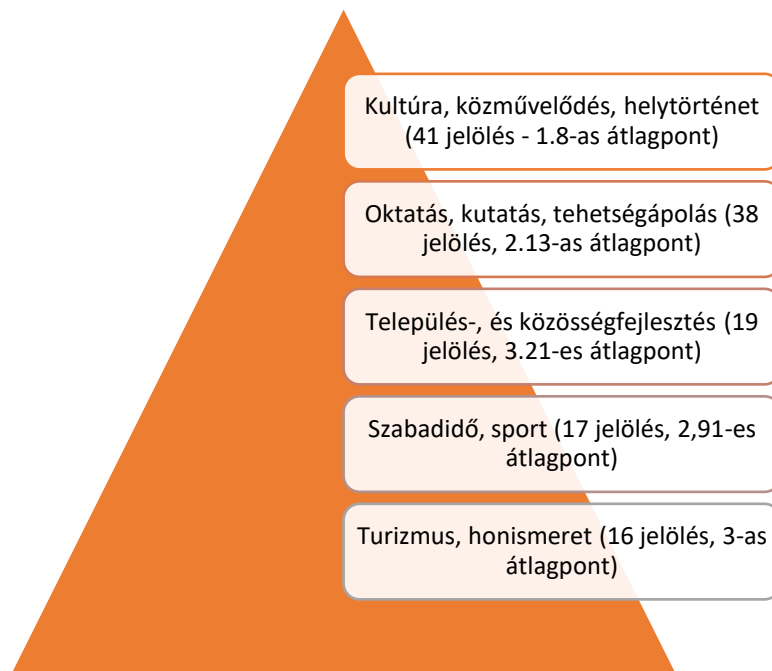
A vizsgált szervezetek három, szórványban levő megyéből kerültek ki: Hunyad, Fehér és Máramaros megye. Az alábbi térképen a kitöltések megyénkénti eloszlását láthatjuk, valamint azt, hogy a válaszadó szervezetek milyen formában működnek. Ahogyan az ábra is mutatja, túlnyomó többségben egyesületi formában végzik a tevékenységeiket az adott szervezetek. A százalékos arányok pedig azt jelzik, hogy az adott megyében levő aktív működő szervezetek közül hány százalék töltötte ki a kérdőívet.

I. térkép: Civil szervezetek aránya és szervezeti formája megyénként

A tevékenységi körök meghatározását a kérdőívben kétféleképpen próbáltuk megragadni. Egyrészt egy saját leírás alapján, ahol az adott szervezetnek legfeljebb öt mondatban kellett leírnia a tevékenységi körét (lásd I. számú Melléklet). Ugyanakkor egy 18 tételből álló tevékenység listát is felsoroltunk, ahol a szervezet legfeljebb 5 tevékenységet jelölhetett meg, fontossági sorrend szerint. Annak függvényében, hogy hányan jelölték be az adott tevékenységet

és a sorrend alapján milyen átlagpontok⁸ alakultak ki, a leginkább a következő öt tevékenységet végzik átlagosan a szervezetek:

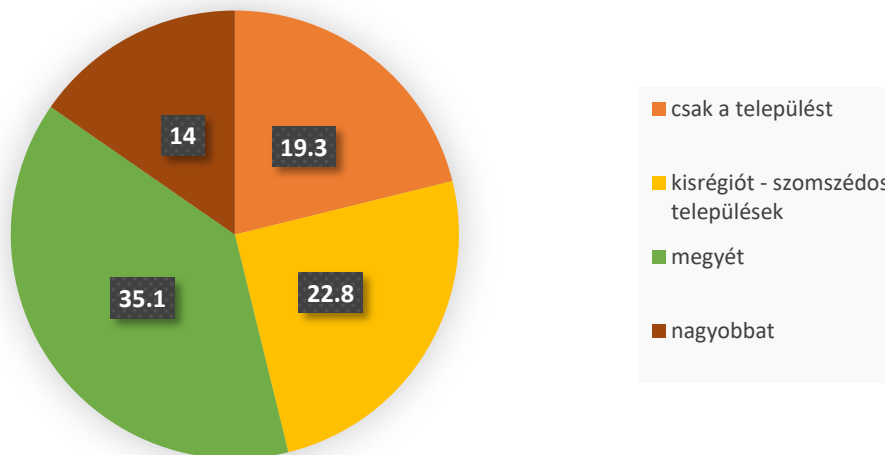
I. ábra: Tevékenységek eloszlási sorrendje, jelölések és átlagpontok alapján

Az ábrán láthatjuk, a három megyében a civil szervezetek leginkább kulturális, közművelődési, oktatási, közösségfejlesztési, valamint szabadidős tevékenységet végeznek. A környezetvédelmi, mozgalmi tevékenységet, szakmai tevékenységet végzők száma elenyésző. A tevékenységek sorrendjére magyarázatul szolgálhat a szórványlét, mint fontos dimenzió, ahol a hagyományőrzés, az anyanyelv, a magyar kultúra ápolása elsődleges fontosságú a magyar közösségek számára. Érdekképviseleti tevékenységet az 50-ből 6 szervezet végez, viszont elsődleges tevékenységként ezt senki nem jelölte meg.

A szervezetek hatókör szerinti besorolását a következő kördiagramon ábrázoljuk:

⁸ A pontozás sorrendet jelent. Kértük, a válaszadók fontossági sorrendben jelöljék meg a tevékenységeket. Maximum öt tevékenységet kellett megjelölni, tehát az a tevékenység, amely 1-est kapott, az számít elsődleges tevékenységi körnek a szervezetnél. Ennek alapján megnéztük az adott tevékenységek átlagpontjait, illetve összevetettük azzal, hogy hányan jelölték be az adott tevékenységet. Így alakult ki a megjelölt fontossági sorrend.

Mekkora területet fog át a szervezet (százalékos eloszlás)

II. ábra: Mekkora területet fog át a szervezet (százalékos lebontásban)

Miként az ábrán látható, a civil szervezetek tevékenységeikkel, rendezvényeikkel leginkább a megyét próbálják lefedni (35.1%), de a válaszadók 14%-a ennél is nagyobb térséget céloz meg tevékenységével. Nagyobb térségnél a következőket jelölték meg: minden magyar település, Erdély és Magyarország. Meglepő lehet, hogy a szervezetek bő egyharmada a megyét jelölte meg elsődleges tevékenységi területként, saját településüket ennek alig több mint a fele. Magyarázat erre az lehet (amit különben Fehér és Máramaros megyékben tapasztaltunk is), hogy a szervezetek között jó kapcsolat létezik, tudnak egymásról, közös programjaik vannak megyei szinten, a kistérségben ismerik egymást, és igyekeznek részt venni a jelentős megyei – magyar napok, néptánc találkozók, iskolai versenyek típusú – rendezvényeken. Sok szervezet számára a megyei-kisrégiós kötődés plusz motivációt jelent.

A kérdés során arra is kíváncsiak voltunk, hogy a szervezetek rendelkeznek-e különböző alintézményekkel. Az eredmények azt mutatják, hogy az 50 szervezetből 14-nek van tánccsoportja, 6 szervezetnek zenész csoportja, 5 szervezetnek könyvtára,⁹ 4-4 szervezetnek kiadványa/kiadója,¹⁰ valamint kórusa, 2 szervezetnek pedig színjátszó köre.

b. Kapcsolatok

A kérdőív következő kérdéstömbjében a szervezetek kapcsolathálózatára kérdeztünk rá, illetve azok minőségére. A válaszadó civil szervezetek közül 13 tagja valamilyen ernyőszervezetnek. A megnevezett ernyőszervezetek a következők: az EMKE (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület), az IKE (Ifjúsági Keresztény Egyesület), a Rákóczi Szövetség, a Magyar Ifjúsági Tanács, az Erdélyi Magyar Fesztiválszövetség. A MCSZESZ-nek Hunyad megyében 3 tagszervezete van, ezek közül egyet lekérdezték. Fehér megyéből tag a Caritas (nem kérdezték le), Máramaros megyéből 2, egyik sem válaszolt a kérdőívre. A MCSZESZ-t nem

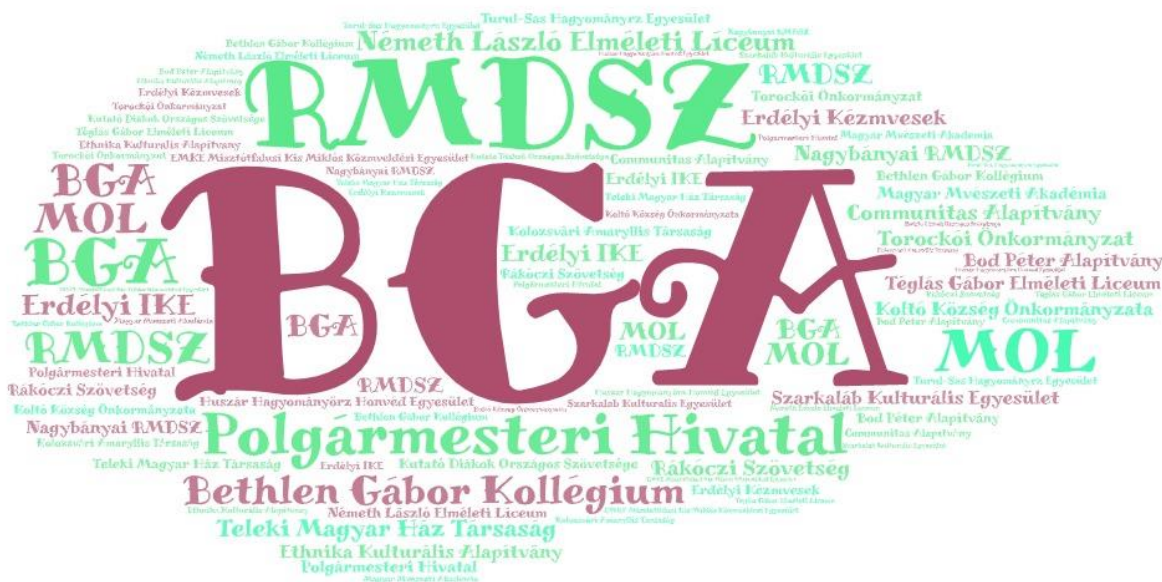
⁹ Láttunk olyan könyvtárat, a '90-es években adományból jött létre, amelyet szinte senki nem látogat.

¹⁰ Lapkiadó működik civil háttérrel is, bár ilyenkor létrehozhatnak mellette egy gazdasági szervezetet is.

említette senki, egy szervezet megtehetné volna. Nem ernyőszervezet, de jelölést kapott az RMDSZ és a Nagyenyedi Liviu Rebreanu Kultúrközpont is. Legtöbbször Fehér megyében tagjai valamilyen ernyőszervezetnek (összesen 6 szervezet).

A következő szófelhő által azt kívánjuk szemléltetni, hogy melyek azok az intézmények, szervezetek, amelyekkel a válaszadók (szoros) kapcsolatot ápolnak. A szervezetek leginkább a BGA-val, azaz a Bethlen Gábor Alapkezelővel, az RMDSZ-el, valamint a helyi önkormányzatokkal, továbbá egyéb helyi civil szervezetekkel ápol szorosabb viszonyt. A BGA kiemelt helye támogató szervezetként indokolt és érthető. Az RMDSZ szórványban meghatározó közéleti szereplő, sok esetben személyi átfedések is léteznek: a helyi RMDSZ-vezető civil szervezetet is vezet. Az ilyen szerephalmozás jellemző a szórványra. A felsorolt intézmények között vállalkozások és egyéb társulások nem szerepeltek.

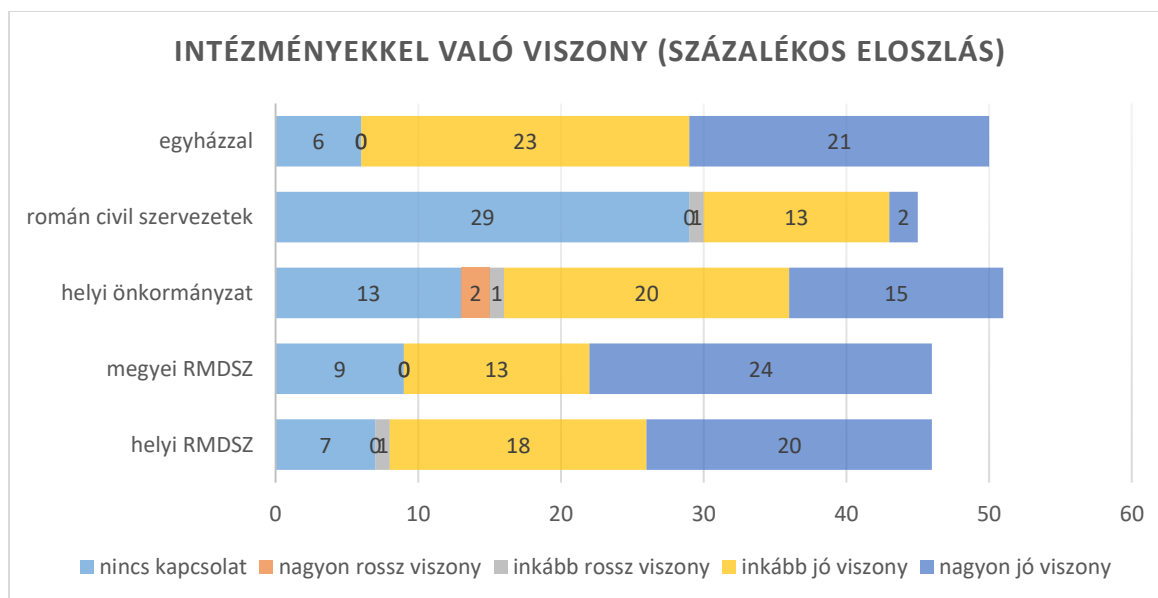
III. ábra: Szófelhő azokról a szervezetekről, amelyekkel szoros kapcsolatot ápolnak a válaszadók¹¹

Ugyanakkor a válaszadók közül 34-en szerveztek közös programokat más szervezetekkel. Itt is a leginkább a helyi önkormányzattal, valamint helyi civil szervezetekkel partnerségben szervezték ezeket a főként kulturális és szabadidős jellegű tevékenységeket.

A kutatásunk során arra is rákérdeztünk, hogy az adott szervezet egy 0-tól 4-ig terjedő skálán milyen kapcsolatot ápol különböző intézményekkel. A 0 azt jelenti, hogy nincs kapcsolat, a 4 pedig azt, hogy nagyon jó a viszony.

¹¹ A szófelhőt egy olyan online programban generáltuk, amely az adott szavakat előfordulási gyakoriságuk szerint súlyozta. Az egyes tételek méretei azt jelzik, hogy mekkora gyakorisággal választották az adott szervezetet, valamint az ábrán az is látható, hogy hányszor jelent meg a válaszokban az adott szervezet.

IV. ábra: Intézményekkel való viszony (százalékos eloszlás)

Az ábrán látható, a válaszadó szervezetek az RMDSZ-el jó viszonyt ápolnak, ugyanígy a helyi egyházzal is, valamint a helyi önkormányzattal. Román civil szervezetekkel alig van kapcsolatuk: a nagyon jó viszonyt értelmezzük kapcsolatként.

c. Működés, anyagi kérdések

A kérdőív harmadik tömbjében a működésre vonatkozó kérdések szerepeltek. Arra voltunk kíváncsiak, hogy az adott szervezeteknek milyen szintű bevételeik voltak 2019-ben, ezeket milyen forrásokból kapták, körülbelül mekkora volt a kapott támogatások összege, illetve milyen programokhoz adtak le támogatás-kéréseket, és honnan kapták is meg azt. Továbbá a felszereltségre és a szükségletekre is rákérdeztünk.

A bevételek nagyságát a következő táblázatban láthatjuk:

BEVÉTEL NAGYSÁGA	SZERVEZET SZÁMA (N=50)
NEM VOLT BEVÉTELÜK	8
1 000 ÉS 10 000 RON KÖZÖTT	10
10 000 ÉS 100 000 RON KÖZÖTT	24
100 000 ÉS 1 000 000 RON KÖZÖTT	5
1 000 000 RON FÖLÖTT	1
NINCS VÁLASZ/NEM TUDJA	2

4. táblázat: Bevétel nagysága 2019-ben

Az erdélyi szörványmegyéek civil szervezetei leginkább a következő támogatási forrásokból szerzik bevételeiket:

Forrás kategória	Forrás alkategória	Szervezetszám (N=51)
D.2.1. pályázati támogatások	1. hazai forrásból	34
	2. magyarországi forrásból	29
	3. más külföldi forrásból	3
D.2.2. önkormányzati támogatások	1. pályázati úton	13
	2. nem pályázati úton	8
D.2.3. szponzorálások		22
D.2.4. egyházi támogatások		9
D.2.5. magánszemélyek adománya	1. hazai személyektől	22
	2. magyarországi személyektől	11
	3. más külföldi személyektől	8
D.2.6. saját bevétel	1. saját rendezvényekből / szolgáltatásokból	8
	2. saját gazdasági tevékenységből	5
	3. tagdíjakból	4
D.2.7. normatív/meghívásos támogatások		4
D.2.8. más forrásokból	1. más forrás	4

5. táblázat: Bevételei források forráskategóriáinként

A válaszadó szervezetek közül nagyrészüket nem élt a 2 százalékos adófelajánlással, indokként az időhiányt és a célcsoport összetételét hozták fel (például diákok, akiknek nincs jövedelmük). Akik éltek ezzel a lehetőséggel körülbelül 300 és 5000 lej közötti összegeket kaptak, ugyanakkor 19,3 százalékuk lobbizott az összegért.

Azt is megkérdeztük, hogy 2019-ben hány pályázatot nyújtottak be a saját településükön, az országban, Magyarországon, illetve máshol külföldön. Az alábbi (6.) táblázat ezen adatokat összegzi. Az esetszám az adott kérdésre válaszoló szervezetek számát jelöli. A minimum a legkevesebb leadott, illetve sikeres pályázatot, a maximum pedig a legtöbb leadott illetve sikeres pályázatot jelöli. Az átlag pont azt mutatja, hogy a válaszadó szervezeteknél átlagosan hány benyújtott, illetve hány sikeres pályázat van. A 7. táblázat pedig a sikeres pályázatokat mutatja.

Benyújtott pályázat	Esetszám	Minimum	Maximum	Átlag
Saját településen	39	0	2	0,28
Az országban	42	0	8	2,43
Magyarországon	44	0	9	2,61
Máshol külföldön	38	0	2	0,08
Összesen	43	0	13	5,16

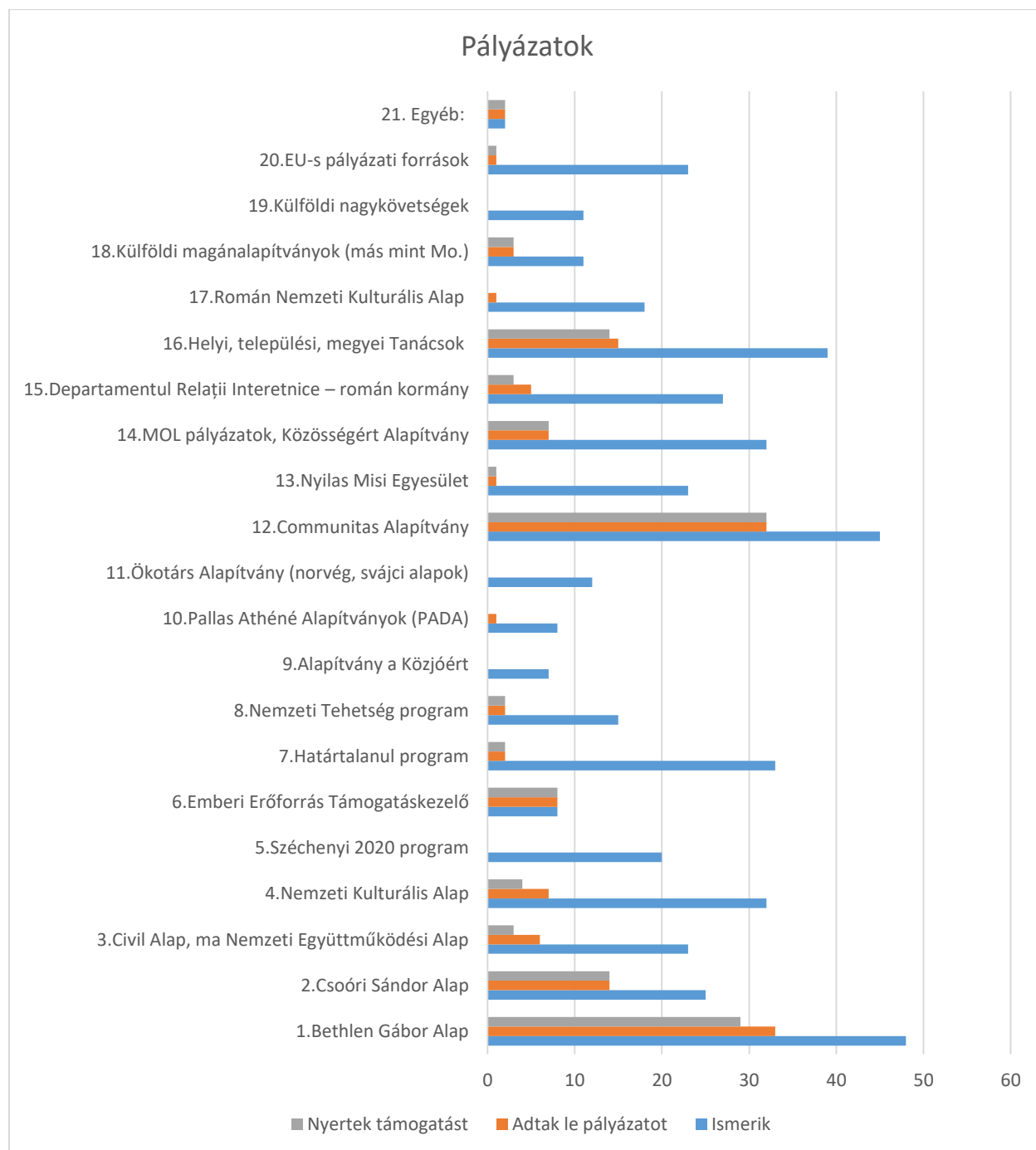
6. táblázat: Benyújtott pályázatok száma és átlagok

Sikeres pályázat	Esetszám	Minimum	Maximum	Átlag
Saját településen	32	0	2	0,28
Az országban	38	0	7	2,21
Magyarországon	41	0	8	2,20

Máshol külföldön	31	0	2	0,10
Összesen	39	0	10	4,45

7. táblázat: Sikeres pályázatok száma és átlagok

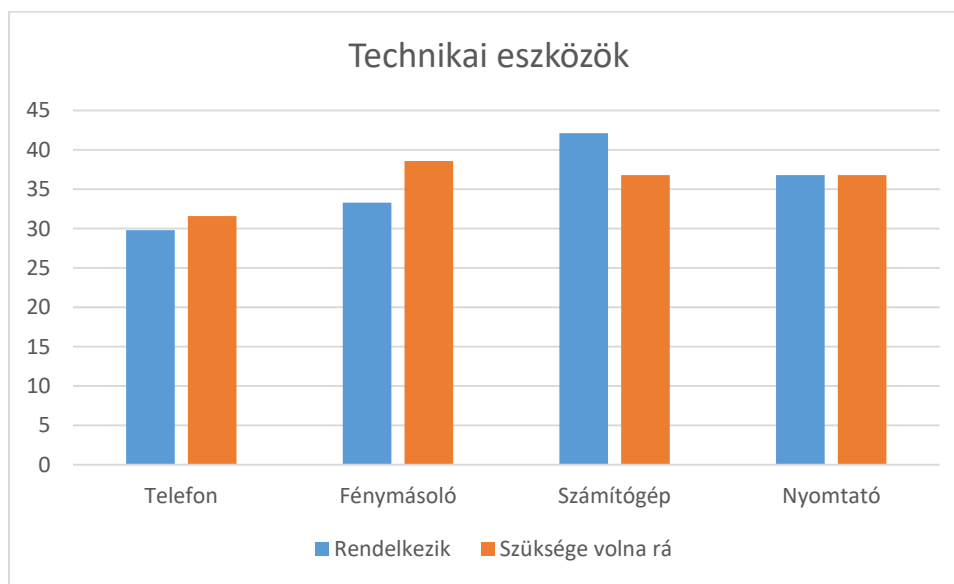
Ahogy a következő ábra mutatja, a szervezetek leginkább a magyarországi és a helyi forrásokat ismerik, illetve oda adnak le pályázatot. A leadott pályázatok nagy részére a támogatást megkapják. A leginkább a Bethlen Gábor Alap, a Csoóri Sándor Alap, a NEA, illetve a Communitas Alapítvány által felajánlott forrásokra pályáznak a szervezetek.

V. ábra: Leadott és nyertes pályázatok

Ami a szervezetek székházát illeti, a válaszadók 5,3 százalékának saját székháza van, 8,8 százalékuknak a székháza állami, 17,5 százalékuknak egyházi, 3,5 százalékuk alapítványi tulajdonú, 21,1 százalékuknál szervezeti vezető vagy tag magánlakásában működik a szervezet, 8,8 százalékuknál pedig egyéb bérelt vagy magánlakásban. Van, aki nem válaszolt a kérdésre, és van olyan szervezet is, amely a helyi RMDSZ székházában működik.

A következőkben arra voltunk kíváncsiak, hogy rendelkeznek-e a civil szervezetek olyan technikai eszközökkel, amelyek tevékenységükben szükségesek, megkönnyítik a szervezeti munkát, illetve, amennyiben nem rendelkeznek szükségük van-e rá.

VI. ábra: Technikai eszközök megléte (százalékban kifejezve)

A telefonnal való ellátottság kapcsán kell megjegyezni, hogy itt nem értették meg a kérdést. A 30%-os telefon-ellátottság alighanem a vezetékes készülékekre vonatkozik, mert az ország lakóira vetítve 2018-ban a mobil előfizetések aránya 116%-os volt¹². Nincs okunk azt feltételezni, hogy a magyar lakosság mobilhasználat terén különbözne a többségi lakosságtól, vagyis vélelmezzük, hogy mindenkinek van (legalább egy) mobil telefonja. A saját telefont viszont a fenti adat láttán aligha számították be az eszközhasználat során. Ez azért meglepő, mert tapasztalataink szerint minden civil vezető leginkább a saját mobilját használja szervezeti ügyintézés során is. A fénymásoló-, számítógép- és nyomtató ellátottság jónak tekinthető, bár feltételezhető, hogy ezekkel a technikai eszközökkel kis települések kis szervezetei nem rendelkeznek. Ezeken túl a válaszadók olyan szükségleteket írtak le, mint belső rádiórendszer, hangfal, erősítő, HDD tárhely, kivetítő, laptop, internet-elérhetőség.

Külön kérdésként szerepelt, hogy a szervezetnek milyen jellegű segítségre volna szüksége. Leginkább anyagi jellegű segítségre, pályázatfigyelésre, pályázati szaktanácsadásra, kommunikációs ismeretek bővítésében való segítségre volna szükségük, legkevésbé mutatkozik igény alapfokú számítógép és internet-használati ismeretekre.

¹² Lásd: <https://data.worldbank.org/indicator/it.cel.sets.p2>, 2020.03.20.

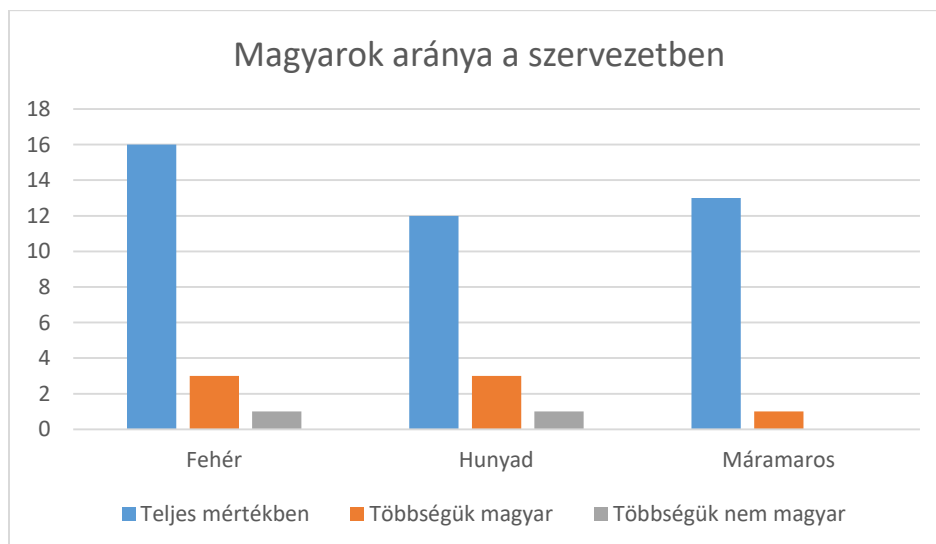
d. Munkatársak, nyelvhasználat, jövő

A kérdőív utolsó részében három fontos témakörre kérdeztünk rá: a munkatársakra, a szervezeten belüli nyelvhasználatra, valamint a jövőképre, jövővel kapcsolatos attitűdre. A válaszadó szervezetek között van olyan, ahol nincs állandó tag, viszont olyan is, ahol 105 tagja van a szervezetnek. Ahol azt válaszolják, nincs állandó tag, nem értették meg a kérdést, hiszen civil szervezet bejegyzése minimális (3 fő) taglétszámmal lehetséges, és az kizárt, hogy mindhárom alapító kilépett volna a szervezetből, és az ennek ellenére tovább működik. Van szervezet, ahol 105 jelenik meg, ugyanez a szám (a 105) jelent meg a rendszeresen besegítő munkatársaknál is, úgyhogy valószínűsíthető, hogy nem értelmezték jól a kérdést. Fehér megyében 3 szervezetnek van alkalmazottja, Hunyad megyében szintén három szervezetnek van alkalmazottja, míg Máramaros megyében egy szervezetnek sincs alkalmazottja a válaszadók közül. Van olyan szervezet, ahol nincsenek önkéntesek, viszont olyan szervezet is van a válaszadók között, ahol 207 önkéntessel dolgoznak, ez nagy szám, a Dévai Szent Ferenc Alapítványra vonatkozik. Ugyanakkor az alkalmazottak számára is rákérdeztünk, életkor szerinti lebontásban. Az alábbi táblázatban azon szervezetek számát láthatjuk, ahol vannak rendszeres besegítő munkatársát, illetve azt, hogy ezek száma életkor szerinti lebontásban hogyan néz ki. Ahogyan a táblázatban is láthatjuk a leginkább foglalkoztatottak a 18-60 év közötti korosztály.

	Munkatárs	18 év alatt	18-37 éves	37-60 éves	60 év felett
Esetszám	48	13	30	40	18
Minimum	1	2	1	1	1
Maximum	105	18	90	29	10
Átlag	15	6	9	6	3

7. táblázat: Rendszeresen besegítő munkatársak korosztályok szerint

Ahogyan az alábbiakban is láthatjuk, mindhárom megyében többnyire magyarok, vagy teljes mértékben magyarok tevékenykednek az adott civil szervezetekben. Két szervezet esetében kaptuk azt a választ, hogy a többség nem magyar.

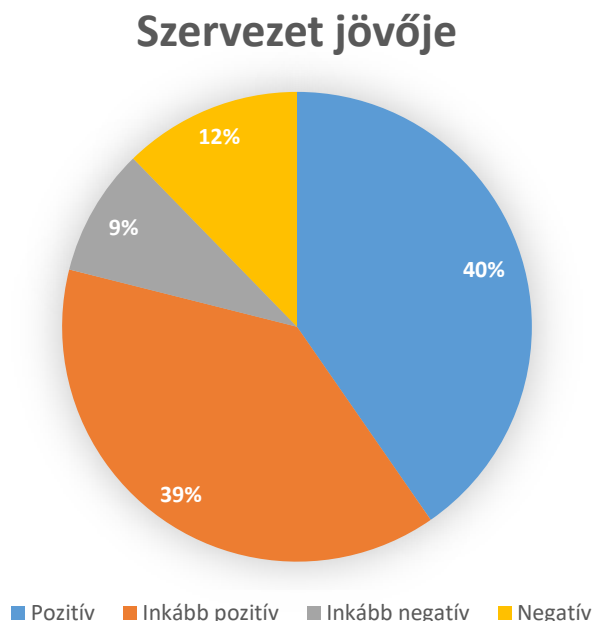
VII. ábra: Magyarok aránya a szervezetben (az oszlopok a szervezetek számát adják meg)

A szervezet belső tevékenységében a válaszadó civil szervezetek 70,2 százaléka csak a magyar nyelvet, 15,8 százaléka többnyire a magyart, 1,8 százaléka pedig többnyire a román nyelvet használja.

Ugyanakkor a szervezetek 50,9 százaléka a programjaikkal, szolgáltatásaikkal kimondottan magyarokat, 29,8 százaléka többnyire magyarokat, 1,8 százaléka többségében románokat szólítanak meg, illetve 3,5 százaléknak nem fontos szempont a célcsoportjuk etnikai hovatartozása.

A következőkben a továbbképzésekre kérdeztünk rá. A válaszadók 53,1 százaléka vett részt valamilyen továbbképző tanfolyamon a szervezet működésének javítása érdekében. Azok, akik nem vettek részt ilyen jellegű tanfolyamokon, az időhiányt és az anyagi források hiányát jelölték meg okként. Legtöbben pályázatírás tanfolyamon vennének részt.

A szervezet jövőjével kapcsolatos attitűdöt a következő kördiagram ábrázolja:

VIII. ábra: Szervezet jövőjével kapcsolatos attitűd

Negatív hatásként a következőket jelölték meg a válaszadók: célközönség létszámának csökkenése, kiöregedő munkatársak, elnéptelenedés, helyi közösségek megosztottsága. Egyéb tényezők, amelyek negatív hatása erősödhet a jövőben: anyagi természetűek (14 százalék), félreálló munkatársak (15,8 százalék), változó helyi igények (10,5 százalék). Más negatív hatások között a fiatalok érdektelenségét, a digitalizáció erősödését, illetve egyéb, főleg politikai okokat hoztak fel. Kár, hogy a politikai okokra nem kaptunk példát, ez fontos lett volna.

Végül a távlati tervre, koncepcióra voltunk kíváncsiak. Összességében a válaszadók 68,4 százaléka készít(ett) tervet egy évre, 18,8 százaléka három évre és 34,2 százaléka hosszabb időre.

Összefoglalás

Jelen kutatás sajátos abban a vonatkozásban, hogy nem általában egy etnikai-kisebbségi közösségre, hanem ennek csak bizonyos részére, a szórványban élőkre terjed ki. Kimondottan azért vizsgáltuk szórványok civil szervezeteit, mert ebben a léthelyzetben az iskola és az egyház (sok esetben anyanyelvű iskola kis településen nincs, az egyháznak sincs saját, helyi papja) mellett a civil szervezetek lehetnek azok, amelyek közösségeik számára az etnikus megmaradást szolgálják. A kutatás célcsoportját képező civil szervezetek vannak tehát a legnehezebb helyzetben és – feltételezhetően – ezek a civilek vannak leginkább rászorulva a más magyar közösségek (anyaország, tömbben élő sorstársaik) segítségére. A kutatásba bevont szervezetek száma 50, ez a megyék működő civil szervezeteinek (106) szinte a fele.

A helyzet logikájából adódóan tömbhelyzetben, ahol a közösségi élet minden kihívására és a helyi közösségi szükségleteket illetően létre lehet hozni egy-egy civil szervezetet, tömbben nagyobb szervezetsűrűsége számíthatunk. Ugyanakkor szórványban azért van/volna nagy szükség a civil szervezetekre, mert ezek kulturális intézményeket helyettesítenek. A dolgozat elején bemutatott számítások szerint Erdélyben 1000 magyar lakósra 2,46 szervezet jut. A vizsgálatra kiválasztott megyékben ezek a számok: Fehér megyére 3,367, Hunyad megyére 2,39 és Máramaros megyére 1.81. Eszerint arra gondolhatnánk, hogy Hunyad megyében a helyzet jobb, mint Máramarosban. Pedig nincs így, a helyi magyarság jövőjét illetően Hunyad megyében (a Zsil-völgyben) sokkal kritikusabb a helyzet, mint Máramarosban. A helyi közösségek helyzetére, belső kohéziójára lehet következtetni abból, hogy hány inaktív szervezetről beszélhetünk. Hunyad megyében 38 működő szervezetre 28 inaktív jut, ami elgondolkasztató. A máramarosi helyzet százalékosan jobb (59 és 15), a Fehér megyei kimondottan jó (50 és 6). Itt a generációk képesek tovább vinni, átvenni a civil szerepeket.

A szervezetek tevékenységi rangsora megfelel a várakozásnak, a kultúra és az oktatás magasan vezet, következnek a közösségfejlesztés, a szabadidős foglalkozások és a honismeret-turizmus. Az egyes szervezetek által kiszolgálni kívánt területet illetően első helyre került a megye (35,1%), és a kistérség (22,8%) is megelőzi a települést (19,3%). Ezt azzal magyarázzuk (amit különben tapasztaltunk is), hogy a szervezetek között együttműködés létezik, tudnak egymásról, vannak közös megyei programok. Számukra a jelentős megyei rendezvényeken – magyar napokon, néptánc találkozók, iskolai versenyeken – fontos a részvétel, olykor fontosabb, mint egy helyi rendezvény. A szervezeti kapcsolatok terén vezet a Bethlen Gábor Alap (fő támogatási forrásként érthető módon). A második helyre az RMDSZ került, ami szórványban érthető, illetve sok a szerephalmazás, amikor RMDSZ-vezetők civil szervezetet is irányítanak. Ugyanakkor román civil szervezetekkel alig vannak kapcsolataik. Ez figyelemre méltó, mert szórványban a román többségi lakossággal minden szervezet kapcsolatban áll.

A szervezetek anyagi helyzete szerény, komoly – 100 ezer lej meghaladó – összeggel 6 szervezet, a megkérdezettek 10,5%-a rendelkezett 2019-ben. Akár a helyi önkormányzattól, akár a BGA-tól kaptak támogatást a civilek, ezek nagyságrendje általában pár ezer lej, illetve az 500000-1000000 millió forint (7000-14000 lej) összegű támogatás célirányos, a megpályázott projektekre kell költeni, a szervezeti építkezésre ebből nem jut(hat). Meglepő, hogy a Nemzeti Együttműködési Alaphoz milyen kevesen pályáznak: bár 23-an ismerik, mindössze 6 szervezet pályázott ide. Úgy tűnik, a hálózatos kapcsolatok kiépítése során a magyarországi szervezetek háttérbe szorúlnak.¹³

---

¹³ A NEA-hoz csak 2 éve adhat be egyedül pályázatot erdélyi szervezet akkor, ha már korábban volt magyarországi szervezettel partnerségben beadott pályázata.

Az irodai eszközökkel való ellátottság jónak mondható (33-43%-uk rendelkezik fénymásolóval, számítógéppel, nyomtatóval), alighanem félreértés áll a telefon-ellátottság 30%-os adata mögött: ma gyakorlatilag minden ember rendelkezik mobillal, és a civilek saját mobiljukat is használják tevékenységük során.

Fizetett munkatárssal csak kivételes esetben rendelkeznek – többnyire az egyházak mellett működő szervezetek –, az pedig kimondottan öröndetes, hogy átlag 14 önkéntes jut egy szervezetre. (Az átlagos irreálisan megemeli a Dévai Szent Ferenc Alapítvány a gyermekotthon-hálózatával).

Fontos kérdése volt a kutatásnak, hogy milyen közösséget szolgálnak ki a szervezetek: közel 81%-uk kimondottan vagy elsődlegesen magyar projekteket futtat.

A jövőkép megnyugtató (40%-nál pozitív, 39%-nál inkább pozitív), vagyis rövidtávon nem látnak veszélyeztető tényezőt, a jelenlegi körülmények közötti működésükre számítani lehet. A 12%-os negatív jövőkép (6 szervezet) esetében jó volna tudni a működtetők életkorát, mert ez is fontos tényező.

Kutatásunk, leírtuk, keresztmetszeti. A kapott eredmények alapján is látjuk, folytatásra van szükség. Önmagában a 28 inaktív Hunyad megyei szervezet is indokolja egy longitudinális kutatás elvégzését, lássuk, mit hozhat a jövő. A mai helyzet ismerete fontos, de a szórványban ez önmagában nem elegendő.

I. Melléklet: Tevékenységi körök

SSz.	Szervezet neve	Megye és település	Tevékenységi kör leírása
1	Media Work Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	Az egyesület elsősorban olyan pályázatok illetve szociális, kulturális, sport-, gazdasági, turisztikai fejlesztési programok előmozdítását, támogatását és végrehajtását célozza meg, amelyek hasznosak az egyetemi hallgatók és az ifjúsági közösségek számára.
2	Máramarosi Magyar Vállalkozók Egyesülete	Nagybánya, Máramaros megye	A megyében lévő magyar tulajdonos által vezetett vállalkozók megismerése és egymás segítése. Együttműködés lehetősége.
3	Teleki-Petőfi Kulturális Egyesület	Koltó, Máramaros megye	Petőfi Sándor és Teleki Sándor helyi emlékezete és kultusza alapján helytörténeti, illetve kulturális értékek méltó megőrzése, és azok élményszerű átadása, továbbá közösségi események és programok szervezése, illetve lebonyolítása.
4	Virtuális Nagybánya Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	A nagybanya.ro portál működtetése, kulturális rendezvények szervezése, könyvkiadás.

5	Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület- Misztótfalusi Kis Miklós Fiókszervezet	Nagybánya, Máramaros megye	Az EMKE alaptevékenységéhez igazodva az egyesület célja, hogy közösségi alkalmak, kulturális rendezvények, művelődési programok segítségével hozzájáruljon Nagybánya és a környék szórvány-magyarságának megmaradásához, erősítse nemzeti öntudatát, szolgálja a közösséget.
6	Torockói Íjász Szer Egyesület	Torockó, Fehér megye	A Torockói Íjász Szer Egyesület az íjfestítő hagyományok ápolásán keresztül a magyar nemzeti hagyományok és kultúra ápolása és megőrzésére, az erdélyi és romániai magyarság identitásának és önbecsülésének megerősítésére jött létre.
7	Turul-Sas Hagyományőrző Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	Egyesületünk ifjúsági, oktatási, kulturális tevékenységeket vállal fel. 4-22 év közötti fiatalokkal dolgozik. Fő irányvonala: diákmisszió, amit önkéntes középiskolásaink folytatnak kisiskolások között azzal a céllal, hogy népszerűsítsék a magyarul tanulást.
8	Pro Genius Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	Az egyesület a Bányavidéki Új Szó című Máramaros megyei hetilap támogatására, magyar kulturális hagyományainak a megőrzésére alakult.
9	Nagybányai Rákóczi Diákszövetség	Nagybánya, Máramaros megye	Szövetségünk a Rákóczi Szövetség fiókszervezete, célja a Németh László Elméleti Líceum diákjainak bekapcsolása a központi szervezet programjaiba, kiemelten odafigyelve a magyar nyelvű oktatás népszerűsítésére.
10	Schönherr Gyula Történelem Kör	Nagybánya, Máramaros megye	A szervezet létrehozásának célja a magyarság történelmének szélesebb körben való bemutatása. Többek között a híres magyar személyiségek megismertetése a mai fiatalsággal.
11	Nagybányai Képzőművészeti és Kulturális Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	A nagybányai festészet hagyományainak továbbéltetése és a kor szellemében való továbbfejlesztése. Hiteles történetek megőrzése. Kapcsolattartás a kárpát-medencei és más európai művészekkel.
12	Teleki Magyar Ház Társaság	Nagybánya, Máramaros megye	Intézményt fenntartó szervezet, a Teleki Magyar Ház épületében működő egyesületeket, illetve a Magyar Ház tevékenységét támogató civil szervezeteket fogja össze. Tagjai és önkéntesei a kulturális és tehetségsegítő célok megvalósításában vesznek részt.

13	A Máramarosi Szórványért Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	Nagybányai művelődésszervezők és pedagógusok ismerték fel annak szükségletét, hogy a magyarságtudat megőrzését segítő programok előkészítése és megszervezése során nem elegendő Nagybányára összpontosítani, hanem az egész megyére kiterjedő tevékenységeket kell szervezni. A Máramarosi Szórványért Egyesület ezt a célt hivatott megvalósítani.
14	Temperamentum Ifjúsági Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	Az egyesület célkitűzése a szülőföldön maradás bátorítása, valamint a magyar anyanyelvvvel és kulturális örökséggel kapcsolatos rendezvények, szabadidős tevékenységek, hagyományápoló ifjúsági- és gyermekprogramok szervezése és támogatása.
15	Iskoláinkért Gyermekünkért Egyesület	Nagybánya, Máramaros megye	Az anyanyelvi oktatási lehetőségek és a meglévő oktatási eredmények ismertetése. Az anyanyelvi oktatás folytonossága. Az egyesület minden tevékenységével a meglévő magyar tannyelvű osztályok létszámának megtartásáért küzd és új iskolák, tagok támogatásáért.
16	Bethlen Gábor Alapítvány	Nagyenyed, Fehér megye	A nagyenyedi Bethlen Gábor Alapítvány célja a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium oktató – nevelő munkájának, a tehetséges diákok és tanárok támogatása. A cél elérése érdekében az Alapítvány az alábbi célkitűzéseket tartja szem előtt: ösztöndíjak létrehozása, tehetséges diákok támogatása.
17	Nagyenyedi Sanctus Georgius Borrend	Nagyenyed, Fehér megye	Kulturális és közösségi tevékenységek szervezése.
18	Miriszló Gyöngye Egyesület	Miriszló, Fehér megye	Célok: A község néptánccsoportjának működtetése, kulturális és oktatási tevékenységek szervezése, mindezeket anyanyelvünk és nemzeti identitásunk megőrzése céljából valósítjuk meg.
19	Csombordi Pipacs Magyar Néptánccsoport	Csombord, Fehér megye	A néptánccsoport jogi képviselője. Néptánc, hagyományörzés, népzene. Azért alakult az Egyesület, hogy a Pipacs Néptánccsoportnak szüksége volt egy jogi képviselőre, ahhoz, hogy működni és fejlődni tudjon.

20	KUN Humanitárius Társaság	Vajdahunyad, Hunyad megye	Kezdetben az egyház keretén belül történő tevékenységek voltak többségben. A későbbiek során óvodás és iskolai tevékenységeket támogattunk. 10 éven át egy Vajdahunyadi kereskedelmi rádióadás magyar műsorát támogattuk. Ezen kívül az ifjúsággal kirándulásokat, szabadidős tevékenységeket szervezünk.
21	Dream Your Way Egyesület	Vajdahunyad, Hunyad megye	Az egyesület célja, hogy fiatalokkal és felnőttekkel ismertessük meg a multikulturális szféra értékeit, arra ösztönözve, hogy aktívan részt vegyenek a helyi, megyei, nemzeti és nemzetközi szociális/ társadalmi környezetük fejlesztésében.
22	Hauer Erich Társaság	Vajdahunyad, Hunyad megye	A magyar tagozaton tanuló diákok támogatása. A Hauer Erich fizikaverseny rendszeres megszervezése és a legjobb diákok díjazása.
23	Gróf Majláth Gusztáv Károly Alapítvány	Gyulafehérvár, Fehér megye	Anyagilag támogatja a GMGK-líceum/iskola működését, fogadó szervezetként szolgál a kül- és belföldi pályázatok esetében.
24	Dr. Szász Pál Egyesület	Nagyenyed, Fehér megye	Célok és tevékenységek: a.) kulturális, tudományos, művészeti és tematikus fesztiválok szervezése és támogatása; b.) emlékünnepek szervezése; c.) gyermektáborok, szimpóziumok, gyakorlati és kulturális körök támogatása d.) irodalmi és zenei estek, vagy klubok szervezése;
25	Aranyosszéki és Alsó-Fehér Vármegyei Huszár és Honfoglaló Hagyományőrző Egyesület	Nagyenyed, Fehér megye	Az Egyesület célja a magyarságtudat erősítése, a szórványmagyarság nemzeti önbecsülésének és identitásának megerősítése, megtartása a magyar huszár hagyományok illetve a honfoglaló ma
26	Schola-Parentis Egyesület	Nagybánya, Máramaros	Az egyesületünk célja a nagybányai Németh László Elméleti Líceum diákjainak tanulmányi, utaztatási, bentlakási és versenyköltségeit pályázatok révén enyhíteni.
27	Hip Tep Egyesület	Nagyenyed, Fehér megye	Fogyatékos gyerekek életminőségének javítása. Esélyegyenlőség, sikerélmény. Motivációs fejlesztés. Az egész együtt a gyerekek integrálása és lovas terápia népszerűsítése.

28	Ethnika Kulturális Alapítvány	Magyarlapád, Fehér megye	Régió magyarságának fejlesztése. Szórványkollégium létrehozása. Maros és Kis-Küküllő menti népzene és néptánc zászlóvivője. Oktatás, tehetséggondozás, kultúra.
29	"Szilas" Egyesület	Torockószentgyörgy, Fehér megye	A torockószentgyörgyi ifjúság támogatása, falunap szervezése, a helyi néptáncsoport támogatása, a helyi futballcsapat támogatása, a torockószentgyörgyi kulturális élet támogatása
30	Nagyenyedi Borászok Egyesülete	Nagyenyed, Fehér megye	Kis termelők egy csoportba bevétele. Szakmai képzések. Közös látogatások. Minőség emelése. Szőlő művelés.
31	Magyarigeni Temetkezési Egylet	Magyarigen, Fehér megye	Fő célkitűzések: műemlékek, sírhelyek védelme, kultúra.
32	Fenichel Sámuel Önképzőkör	Nagyenyed, Fehér megye	A Nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium diákjainak segítése. Információszerzés. Tudományos kutatás, dolgozatírás terén segítségnyújtás.
33	Székelykocsárdi Cserevár Egyesület	Székelykocsárd, Fehér megye	Célok: Magyar közösség összetartása. Délutáni oktatás. Szórványkollégium. Magyar tagozat megmentése. Tehetséggondozás.
34	Dr. Brendus Gyula Egyesület	Nagyenyed, Fehér megye	Célok: Magyar Napok szervezése. Emlékünnepségek, művelődési rendezvények, délutáni oktatás.
35	Sóváros Egyesület	Marosújvár, Fehér megye	A marosújvári gyerekek segítése. A délutáni oktatás beindítása. Táborok szervezése. A marosújvári Magyar Napok szervezése. Teadélutánok szervezése. Minden kulturális rendezvényben részvétel, lebonyolítás, bálók.
36	Vajasdi Margaréta Néptáncgyűttes Egyesület	Vajasd, Fehér megye	Célkitűzések: Helyi néptáncsoport működtetése. Magyar ház létrehozása. Kulturális falunapok szervezése. Hagyomány, délutáni oktatás.
37	Palmetta Egyesület	Székelykocsárd, Fehér megye	A megyei magyar kézművesség felvirágoztatása. Népművészet, iparművészet támogatása. Rendezvények, táborok, tanfolyamok szervezése. Ősmagyar motívumok kincs tudatos alkalmazása a modern képző- és iparművészeti alkotásban.
38	Carbo Gremium Humanitárius Egyesület	Petrozsény, Hunyad megye	Iskolák, óvodák, öregotthonok, árvaházak, kultúrházak újra állítása, fenntartása.

39	Corvin Savaria Társaság	Vajdahunyad, Hunyad megye	A vajdahunyadi magyar ház fenntartásának és adminisztratív tevékenységének biztosítása, a vajdahunyadi magyar közösség támogatása kulturális, közösségi és egyéb program által.
40	Csernakeresztúri Hagyományörző Egyesület	Csernakeresztúr, Hunyad megye	Bukovinai székely hagyományok, énekek, táncok felkutatása, megőrzése és továbbadása a fiatalabb nemzedékek. Néptáncsoport szervezése. Bukovinai székely tájház létrehozása. Bukovinai és más régiók táncainak oktatása és előadása.
41	Diversitas Társaság	Vajdahunyad, Hunyad megye	A helyi közösség identitásának megőrzése és ápolása céljából kulturális, ifjúsági, hagyományörző és oktató programok és rendezvények szervezése által, a magyar tagozaton tanuló diákok támogatja közösségi könyvtár létesítése és működése stb.
42	Eben Haezer Egyesület	Lupény, Hunyad megye	Lupényben magyar kulturális, szociális, egyházi programok, iskolai együttműködés és az összetartozás támogatása, megőrzése.
43	HUMMIT Egyesület	Vajdahunyad, Hunyad megye	Célja az ifjúság érdekeit képviselő megyei civil szervezet tevékenységei köre: fiatalok számára táborokat, ifjúsági rendezvényeket szervez és képviseli a fiatalok érdekeit megyei, nemzeti és nemzetközi téren.
44	Kandila Humanitárius Egyesület	Petrozsény, Hunyad megye	Idősek otthoni gondozása, szocializáció, kulturális rendezvények szervezése, kirándulások megszervezése.
45	Segesvári Miklós Pál Egle	Déva, Hunyad megye	Célok: irodalmi, zenei versenyek megszervezése. Kirándulások, táborok megszervezése. Kiállítások, színház, és zenefesztivál szervezése.
46	Szent Ferenc Alapítvány	Déva, Hunyad megye	Nagycsaládunkba hátrányos helyzetű gyermekeket fogadunk be Erdély egész területéről, akik számára ingyenes anyanyelvű nevelést-oktatást, teljes ellátást biztosítunk, Isten gondviselő szeretetére támaszkodva.
47	Dél-Erdélyért Kulturális Társaság	Déva, Hunyad megye	A Dél-Erdélyért Kulturális Társaság célja a térség (mindenekelőtt Hunyad megye, de egész Dél-Erdély) kulturális, történelmi és épített örökségének felmérése, ápolása, éltetése.
48	HIKE Hunyad Megyei Ifjúsági Keresztyén	Déva, Hunyad megye	Az egyesület azért jött létre, hogy a Hunyad megyei fiatalokkal foglalkozzon, támogassa és oktassa őket.

	Egyesület		
49	Algyógyi Ifjúsági Központ	Algyógy, Hunyad megye	Otthont adni ifjúsági rendezvényeknek, eseményeknek, táboroknak, kirándulásoknak.
50	Terápia és Pihenés Lovaglással Egyesület	Lőrincréve, Fehér megye	Lovas terápia, szabadidős tevékenységek szervezése.